

УСТАТКУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА: ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

EQUIPMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES: SOME SPECIFICITIES OF ACCOUNT BY NATIONAL AND INTERNATIONAL STANDARDS

Линник О.І.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економічного аналізу та обліку,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

Рета М.В.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економічного аналізу та обліку,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

У статті досліджена проблематика оснащення та експлуатації закладів готельного господарства сучасним технологічним устаткуванням. Розглянуті питання визначення та обліку справедливої вартості устаткування готельного господарства за національними та міжнародними стандартами. Визначені причини недостатнього використання в Україні оцінки активів за справедливою вартістю.

Ключові слова: готельне господарство, устаткування, облік, основні засоби, переоцінка, міжнародні стандарти фінансового обліку.

В статье исследована проблематика оснащения и эксплуатации заведений гостиничного хозяйства современным технологическим оборудованием. Рассмотрены вопросы определения и учета справедливой стоимости оборудования гостиничного хозяйства по национальным и международным стандартам. Определены причины недостаточного использования в Украине оценки активов по справедливой стоимости.

Ключевые слова: гостиничное хозяйство, оборудование, учет, основные средства, переоценка, международные стандарты фінансового учета.

The article deals with the problems of equipping and operating facilities of the hotel industry with modern technological equipment. The questions of determination and accounting of the fair value of the equipment of the hotel industry according to national and international standards are considered. The reasons for the inadequate use of valuation of assets at fair value in Ukraine are determined.

Key words: hotel economy, equipment, accounting, fixed assets, revaluation, international financial accounting standards.

Постановка проблеми. Готельно-ресторанне господарство – одна з галузей національної економіки, що стрімко розвивається. Ефективність діяльності сучасних закладів готельного бізнесу базується на використанні різноманітного за принципом дії і конструктивним виконанням устаткування. Застосування оцінки основних засобів, до яких належать устаткування готельних підприємств, за справедливою вартістю пов'язане з певними труднощами та висуває нові вимоги до обліку й аналізу. Саме тому питання визначення та обліку справедливої вартості основних засобів є важливими та необхідними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження різних аспектів розвитку готельно-ресторанного господарства, зокрема ефективності використання та обліку готельного, є предметом дослідження низки вчених-економістів: І. Атватера, О.О. Бодалева, Ф.Ф. Бутинця, А. Мазаракі, Л. Нечаюк, П. Пуцентейла Ю.Д. Чацкіса, В.Г. Швеця. Питаннями оцінки основних засобів за міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ) займалися, зокрема, такі дослідники: С.Ф. Голов, Ю. Волотковська, Н. Глушко, С. Касаткін, К. Тесля, В. Свіцельська, І. Чалий та ін. [1].

Проте залишилися невирішеними проблеми методологічного характеру, до яких, зокрема, слід віднести питання обліку та оцінки устаткування готельного господарства за національними та міжнародними стандартами у контексті застосування справедливої вартості.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Основні засоби як основа матеріально-технічної бази готельного підприємства становлять найбільшу питому вагу у структурі його активів. Тому їх оцінка має істотний вплив на фінансову звітність підприємства, а отже, і на інвестиційну привабливість підприємства. Неузгодженість деяких положень бухгалтерського обліку і фінансової звітності не дає змоги отримати реальну інформацію про вартість основних засобів, що призводить до втрати корисності для користувачів, як зовнішніх, так і внутрішніх. Причинами такої ситуації є недоліки в методичному забезпеченні Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(С)БО). Недостатнє розкриття досліджуваних питань в економічній літературі, а також їх практична значущість зумовили вибір теми дослідження.

Постановка завдання. Мета статті полягає у дослідженні класифікації устаткування готельного підприємства, методів його обліку та оцінки вартості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Головним завданням готельного підприємства є надання тимчасового житла. Проте потреби гостей зростають, і підприємства готельного господарства вимушені все більше і більше розширювати асортимент пропонованих послуг. Залежно від матеріально-технічного забезпечення, номенклатури та якості пропонованих послуг, рівня комфорту та обслуговування у світі відомо більш ніж тридцять систем класифікації готелів.

Найбільш розповсюдженими серед них є: європейська, або, як часто її називають, система «зірок», вона базується на французькій національній системі класифікації, в основі якої лежить розподіл готелів за категоріями від 1 до 5 зірок. Така система застосовується у Франції, Австрії, Угорщині, Єгипті, Україні, Росії і низці інших держав, які беруть участь у міжнародному туристському обміні; система букв (А, В, С, D), яка використовується у Греції; система «корон» чи «ключів», характерна для Великобританії. Згідно з німецькою класифікацією, готельні підприємства поділяються на 5 класів. Із метою гармонізації з Європейською системою тут відразу передбачається відповідність кожного класу певній кількості зірок: «туристський клас» – 1*; «стандартний клас» – 2*; «комфортний клас» – 3*; перший клас – 4*; люкс – 5*.

Під час надання готелю певної кількості зірок висуваються такі вимоги:

«*» – заклади пропонують базовий набір послуг, вони просто обладнані, досить освітлені, мають постійно присутнього чергового менеджера;

«**» – заклади, що надають середній набір послуг та обстановки номерів;

«***» – добре обладнані заклади, що пропонують комфортабельні умови проживання, підігрів чи охолодження номерів, наявність у номері телефону та будильника;

«****» – дуже добре обладнані заклади з рівнем комфорту та обладнанням вищої якості, що пропонують великий асортимент послуг. Високі стандарти зовнішнього вигляду та обслуговування гостей, що включають ресторани при готелі, кондиціювання повітря у номерах та ін.;

«*****» – міжнародний рівень закладів, що пропонують найвищі стандарти житла, обстановки та декору, з широким вибором першокласних видів обслуговування. У номерах, що пропонуються, – велика кількість та різноманітність стилів. Декілька різноманітних ресторанів, 24-годинне обслуговування номерів та додаткові можливості для розваг і здійснення покупок [2].

Готельні підприємства досить різноманітні за своїми показниками щодо балансової вартості активів, чистого доходу від реалізації послуг та кількості працівників. За розміром (місткістю) готелі поділяються на малі (до 100–150 номерів), середні (від 100 до 300–400 номерів), великі (від 300 до 600–1000 номерів) та гігантські (понад 1000 номерів). До малих і середніх готельних підприємств належать так звані готелі «люкс», готелі-апартаменти (апарт-готелі), курортні готелі, кемпінги тощо. До великих відносяться «бізнес-готелі» (готелі для ділових туристів), конференц-готелі та ін. [3].

Для здійснення процесу виробництва та надання готельних послуг кожне підприємство повинно володіти певною різноманітністю засобів праці.

Частиною засобів праці, що багаторазово бере участь у виробничо-експлуатаційному процесі готелів, є основні засоби. Вагому частину у них займає устаткування та прилади – силові машини та обладнання до них, генератори, що виробляють теплову й електричну енергію, трансформатори, газові генератори, парові котли, електродвигуни, обладнання комунального господарства, пралень, телефонного зв'язку, пожежне обладнання та ін.

До побутових приладів, якими оснащують готельні номери, належать аудіо- та відеотехніка, фени, праски, чайники, телевізори та ін.

Устаткування для професійного прибирання (клінінгу) включає: устаткування для прибирання підлог (швабри, мопи, флаундери), пилососи, інструменти для миття вікон (зігнання для вікон, телескопічні штанги, шубки для миття вікон), інвентар для прибирання санвузлів ванни і туалету, устаткування для прибирання прилеглих територій та ін.

Однією з необхідних умов для ефективної діяльності готельного підприємства є раціональна організація на ньому бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, доходів,

витрат та фінансового результату. Це зумовлено тим, що бухгалтерський облік відіграє роль джерела інформації про діяльність підприємства, яка необхідна для прийняття управлінських рішень.

Важливою проблемою обліку основних засобів готельного господарства, до яких відносяться перелічені вище види устаткування, вважається визначення їх вартості.

Як за П(С)БО 7 [4], так і за МСФЗ (IAS) 16 [5] основні засоби під час надходження приймаються на баланс підприємства за первісною вартістю, яка є їх фактичною собівартістю.

Після первинного визнання основних засобів суб'єкти господарювання в обліковій політиці обирають одну з моделей обліку: виходячи з первісної вартості або переоціненої вартості.

Модель оцінки за первісною вартістю передбачає облік за первісною вартістю за вирахуванням накопиченої амортизації (зносу) та накопичених збитків від знецінення.

Модель оцінки за переоціненою вартістю – це облік за переоціненою вартістю, яка є справедливою вартістю об'єкта основних засобів на дату переоцінки за вирахуванням подальшої накопиченої амортизації та збитків від знецінення. Використання цієї моделі допустимо тільки тоді, коли справедлива вартість піддається достовірній оцінці.

Мета оцінки справедливої вартості, за МСФЗ (IFRS) 13, – визначити ціну, за якою відбувалася б звичайна операція продажу активу чи передачі зобов'язання між учасниками ринку на дату оцінки за нинішніх ринкових умов [5].

Останнім часом у зарубіжних країнах, на відміну від України, усе більшого розповсюдження отримує саме модель переоцінки. Частота переоцінок залежить від коливань справедливої вартості об'єктів основних засобів, що переоцінюються.

Справедливою вартістю машин і обладнання, якими володіє готельне господарство, є їх ринкова вартість, визначена експертною оцінкою. Визначення справедливої вартості основних засобів, за законодавством України, повинно здійснюватися із залученням професійних експертів, послуги яких з оцінки майна для підприємств готельного господарства становлять значні витрати. Крім того, в Україні відсутня достатня кількість професійних організацій, які є компетентними у цій сфері. Треба зазначити, в Законі України «Про оцінку майна, майнових прав і професійної оціночної діяльності в Україні» санкції за порушення процедури переоцінки не передбачено [6].

Недостатня об'єктивність облікових оцінок привела до того, що, за статистичними даними, реальний стан та зношеність основних засобів

готельних господарств України проаналізувати неможливо.

З цієї причини іноземні інвестори, які мають наміри фінансувати готельний бізнес України, аналізуючи фінансову звітність готелів, що потребують відновлення, стикнулися із порушенням якісної характеристики фінансової звітності – достовірності, яка визначена за Міжнародними стандартами фінансової звітності. Як виявилось, показники, подані в публічній фінансовій звітності готельних підприємств (Балансі), суттєво відрізняються від їх реальної величини. Особливо це стосується готелів, які введені в експлуатацію 20–30 років тому і перебувають у комунальній власності [7].

Натепер порядок переоцінки, який використовують підприємства готельного господарства, встановлено п.16 П(С)БО 7: «Якщо залишкова вартість об'єкта основних засобів суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу, то підприємство має право переоцінювати об'єкт основних засобів» [4]. Поріг суттєвості кожним підприємством встановлюється самостійно в наказі про облікову політику.

На нашу думку, загалом недостатнє використання в Україні оцінки основних засобів за справедливою вартістю можна пояснити такими чинниками:

- 1) відсутністю чіткої методики визначення справедливої вартості;
- 2) недостатністю суб'єктів незалежної оцінки;
- 3) значною вартістю послуг незалежних спеціалістів з оцінки;
- 4) складністю визначення достовірних ринкових даних про основні засоби.

Висновки. Щоб не втратити позицію на ринку, готельним підприємствам необхідно враховувати вимоги та уподобання споживачів за кількістю та якістю своєї продукції, послуг за мінімально можливих витрат. Реалізація цієї головної мети неможлива без вирішення питань оснащення закладів готельного господарства сучасним технологічним устаткуванням – механічним, тепловим, холодильним та торговельним.

Проблемною залишається оцінка справедливої вартості тих готелів, які вважаються застарілими, не відповідають стандартам і потребують модернізації та інвестиційних вливань. Для визначення необхідності переоцінки основних засобів адміністрації готелів доцільно залучати професійних експертів.

На практиці визначення справедливої вартості устаткування готелів пов'язане з певними труднощами, оскільки МСФЗ та національні положення (стандарти) містять лише загальні орієнтири щодо справедливої вартості відповідних активів і зобов'язань.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Белозерцев В.С. Методологічні аспекти оцінки основних засобів за міжнародними стандартами / В.С. Белозерцев, А.Г. П'ятіна // Глобальні та національні проблеми економіки : електрон. наук. вид. 2017. Вип. 20. С. 240–244.
2. Організація культурно-масового обслуговування у закладах готельного господарства / URL: <http://osvita.ua/vnz/reports/management/14595/>.
3. Линник О.І. Доходи та витрати готельного підприємства: приведення обліку до міжнародних стандартів і стандартів Європейського Союзу [Електронний ресурс] / О. І. Линник // Глобальні та національні проблеми економіки : електрон. наук. фахове вид. 2017. Вип. 20. С. 997–1001.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. URL: <http://www.interbuh.com.ua/ua/documents/opematerials/35131>.
5. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (IAS та IFRS). URL: <https://www.minfin.gov.ua/news/view/mizhnarodni-standarty-finansovoi-zvitnosti>.
6. Про оцінку майна, майнових прав і професійної оціночної діяльності в Україні: Закон України №2658-III/ Верховна Рада України. Офіц. вид. К.: Парлам. вид-во, 2001. (Офіційне видання Верховної Ради України).
7. Мустеца І.В. Проблема оцінки основних засобів для підприємств готельного господарства України відповідно до вимог МСФЗ // Відкрита Міжнародна інтернет-конференція «МСФЗ: дослідження, наука, практика, імплементація». 2015. URL: <file:///C:/Users/serg/Desktop/>.